Může penzijní fond provádět zajišťovací operace pro řízení měnového a úrokového rizika (swapy, forwardy, opce), přestože nejsou uvedeny ve výčtu povolených investičních cílů v § 33 zákona o penzijním připojištění?

Při odpovědi na otázku je nutno vyjít ze skutečnosti, že zajišťovací operace není sama o sobě investicí. Jde spíše o součást investice do některého z instrumentů vypočtených v § 33 odst. 1 zákona č. 42/1992 Sb., o penzijním připojištění, ve znění pozdějších předpisů, při dodržení požadavku odborné péče dokonce o součást neoddělitelnou. Vzhledem k spíše torzovité úpravě v zákoně o penzijním připojištění se navíc lze při výkladu inspirovat zákonem č. 248/1992 Sb., o investičních společnostech a investičních fondech, ve znění pozdějších předpisů, který v § 5c odst. 1 výslovně umožňuje subjektům kolektivního investování provádět obchody k omezení rizik. Úprava zajišťovacích obchodů v zákoně o investičních společnostech a investičních fondech přitom není zařazena do části o investiční politice, ale do úvodních ustanovení stanovících mj. povinnost odborné péče. Je zřejmé, že ani u penzijních fondů nelze nedostatek zmínky o zajišťovacích operacích v § 33 vykládat jako jejich zákaz.

Podle § 31 odst. 1 zákona o penzijním připojištění je penzijní fond povinen investovat s odbornou péčí a s cílem zabezpečit spolehlivý výnos. Spolehlivost výnosu lze zabezpečit především investicemi do instrumentů s pevným úročením a minimálním rizikem – ty však zpravidla přinášejí nízký výnos. Druhou cestou je zajištění výnosu a ostatně celé investice proti určitému druhu rizik některou z operací naznačených v dotazu. I z hlediska požadavku citovaného ustanovení jsou tedy zajišťovací obchody přípustné a dokonce žádoucí. Současně však toto ustanovení stanoví meze pro provádění operací derivátového typu, neboť takové operace jsou samy o sobě velice rizikové a penzijní fond by jejich prostřednictvím nemohl zabezpečit spolehlivost výnosu. Přípustné jsou jen v případě, že slouží výhradně k zajištění některé investice z okruhu uvedeného v § 33 odst. 1.

Lze tedy shrnout, že pokud slouží zajišťovací derivátová operace k zajištění spolehlivého výnosu do některého z instrumentů uvedených v § 33 odst. 1 zákona o penzijním připojištění, je její využití penzijním fondem přípustné a v některých případech může být dokonce nezbytnou součástí odborné péče.

Prezídium Komise schválilo dne 8. 11. 2002.
Kontaktní osoba: Aleš Smutný, tel.: 2210 963 80